בעזרת השם יתברך

אשי ישראל

השיעור השבועי

מפי פורינו הרה"צ
רבי **יצחק שמואל אהרן לעזער** שליט"א

גליון
תק"י

פרשת
כי תשא
תשפ"ו

השיעור נמסר ביום ד', בשעה 23:30, ניתן להאזין בקו:
בארץ ישראל: 077-2233-223, בארה"ב: 845-510-6314

חסדי ה' יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **כִּי תִשָּׂא**, שבת **פָּרָה**, ונמצאים אנו ביום **שיתסר דאדר**, שעל זה מובא בתחילת מסכת מגילה, שחכמינו הקדושים קבעו מן הכתוב **"בִּזְמַנֵּיהֶם"** (אסתר ט, לא) - שיש כמה זמנים לקריאת המגילה, והוסיפו חכמים את התאריכים י"א, י"ב, י"ג, שמקדימים לקרוא בהן את קריאת המגילה לבני הכפרים שיש להם טרחה להגיע עוד הפעם לעיירות הגדולות ביום פורים, והגמרא שואלת: **'ואימא שיתסר ושיבסר'** - אולי יהיה אפשר גם בימים ט"ז וי"ז באדר? עונה הגמרא: **'ולא יעבור כתיב'**; כלומר: כתיב במגילה (אסתר ט, כז) "קִיְּמוּ וְקִבְּלוּ הַיְּהוּדִים עֲלֵיהֶם וְעַל זַרְעָם וְעַל כָּל הַנִּלְוִים עֲלֵיהֶם **וְלֹא יַעֲבוֹר** לִהְיוֹת עֹשִׂים אֵת שְׁנֵי הַיָּמִים הָאֵלֶּה כִּכְתָבָם וְכִזְמַנָּם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה"; הרי שלא יכולים לעבור את ימי פורים, אלא רק לפניהם.

אך מקובל מצדיקים, שגם בשני ימים אלו שאחר פורים - 'שיתסר' ו'שיבסר' - מאירה הארה גדולה של פורים, והטעם מחמת שהיה לגמרא **"הֲוָא אָמִינָא"** שאולי יעשו בימים אלה ג"כ קריאת המגילה, ואמנם הגמרא אומרת שלא עוברים יותר מי"ד וט"ו באדר, אבל עצם זה שהגמרא שָׁאֲלָה שְׁאֵלָה כזאת, ועלה על דעת חכמינו הקדושים שגם בימים אלו נוכל לקרוא את המגילה, כבר מעיד ששורה אור גדול בימים אלו.

ומחמת שזה 'עניינא דיומא' - אנחנו נמצאים עכשיו בימי 'שיתסר ושיבסר' - ראוי לנו להבין איך אפשר לנו לתת קצת רמז בעניינם של ימים אלה, והלימוד היוצא מזה לעובדא ולמעשה.

הנה קדושת ימי פורים - אין לתאר ולשער כלל, ובפרט יום פורים בעצמו - **י"ד אדר** - שבו רוב העולם עושים את הפורים, אומר

האר"י הקדוש, שזה גבוה יותר מקדושת שבת ויו"ט! ביום פורים מאיר "**הארת מרדכי הצדיק**", ונקרא '**יסוד דאבא**', ומהו 'יסוד דאבא'? **היסוד** של **אבינו** שבשמים שמאיר לנו גם בתוקף גלותנו!

מה כל החידוש של פורים? שאין שום יאוש בעולם כלל! הפסוק אומר (אסתר ב, ה): "**אִישׁ יְהוּדִי הָיָה בְּשׁוּשַׁן הַבִּירָה - 'אִישׁ'** ראשי־תיבות **אֵ**י**ן שׁ**וֹם יֵ**אוּשׁ**, זה מה שהתגלה על־ידי מרדכי הצדיק **מרדכי**" גימטריא **ר"ב חס"ד**, '**רב חסד**' זה אחד משלושה־עשרה מידות הרחמים של הקב"ה - "**וְרַב חֶסֶד וֶאֱמֶת**" (שמות לד, ו), והנה "**חֶסֶד**" לבד הוא ענין של החסדים שהקב"ה עושה עם נשמות ישראל תמיד, וכמ"ש (שם כ, ה) "**וְעֹשֶׂה חֶסֶד לַאֲלָפִים**"; אבל יש ענין של "**רַב** חֶסֶד', שזה סובב על מקום וזמן שאולי חסד פשוט לא היה יכול להגיע אליו, אבל יש "**רַב** חֶסֶד', שמרומז בו גם ענין של הצדיק - שהוא "**רב**" של "**חסד**", כי רבינו לימד אותנו שהמעלה של צדיק היא (ישעיה מט, י) "**כִּי מְרַחֲמָם יְנַהֲגֵם**" - שיהיה בעל־חסד ורחמן, וכל עניינו הוא רק לקרב נשמות ישראל לאביהם שבשמים, ואפילו אם נמצאים במצב מאד מאד לא פשוט, ושרויים בדוחק וצער מכל הצדדים, ומרגישים בתוך 'מבוי־סתום', שזה ענין של הסתרת־פנים, וכמ"ש (דברים לא, יח) "**וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא**"; ואדם מרגיש 'איפה אני; מה איתי; מה יהיה איתי; אני כ"כ רחוק'...

כשאדם מרגיש שהוא רחוק - זו כבר מדרגה גדולה... זה כבר השגה גדולה... למה? כי רבינו מסביר (ליקו"מ ח"א סי' נו), שאם אדם יודע שהוא בְּהֶסְתֵּר ויש לו מַצְפּוּן, והוא קובל לפני הקב"ה: '**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, מַה יִּהְיֶה אִתִּי?! אֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֲנִי לֹא בְּסֵדֶר... זֶה לֹא טוֹב... אֲנִי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת מַשֶּׁהוּ!**' - כל זמן שיש לאדם כזאת הרגשה - זה דבר גדול מאד! וכמבואר בכמה מיני שיחות של רבינו, שזה דבר גדול מאד שאדם מרגיש שהוא רחוק וצר לו, ובפרט כשהוא גם פותח את פיו ואומר: '**רִבּוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֲנִי כָּל־כָּךְ רָחוֹק, תְּרַחֵם עָלַי!**' - הוא לא מתייאש מתפילה ובקשה ותחינה להקב"ה אפילו שהוא בתוך ההסתרה!

ממשיך רבינו ואומר, שיש הסתרה יותר גדולה מזה, וההסתרה הזו היא "הסתרה שבתוך ההסתרה", דהיינו שהאדם הוא כ"כ רחוק עד שהוא אפילו לא יודע שהוא רחוק... וכעין שאמרו (שבת יג:): 'אין בשר המת מרגיש באיזמל'... הוא לא מרגיש כלום! אצלו 'עולם כמנהגו נוהג', והוא ממשיך את החיים שלו כמו שהם והכל בסדר... וזו כבר 'הסתרה שבתוך ההסתרה'! כי "הסתרה" אחת זה שהאדם הוא רחוק מן הקדושה, אבל יש "הסתרה שבתוך ההסתרה" - שאדם אפילו לא יודע שהוא בהסתרה, **ודווקא 'הוא' בהסתרה מאד גדולה! הוא 'באמת' רחוק בתכלית הריחוק!** אבל הוא כ"כ רחוק שהוא לא מתחיל אפילו להבין איפה הוא מונח...

אבל, אומר רבינו, יש כזה אור גדול שאפשר להאיר גם למטה! גם אדם שהוא לא יודע אפילו שהוא בהסתרה - גם לו יכולים לפתוח את העיניים שהוא יתחיל להרגיש את האמת!

ועל זה היו אנשי־שלומינו אומרים, שזה כל העניין של ההתקרבות לרבינו: כל זמן שאדם לא מקורב לרבינו, הוא מסתובב שם

ולא מוּדָע בכלל למצבו... אבל מיד כשזוכה להתקרב לרבינו - הוא מתחיל להסתכל בספרי רבינו, ולשמוע את הדיבורים של רבינו - הוא מתחיל להרגיש "**אַיי, אַיי, מַה יְהֶיה אִתִּי**"... כי מיד כשאדם זוכה להתקרב לרבינו - רבינו מוריד ממנו הסתרה אחת: '**לכל הפחות תדע שאתה בהסתרה!**' עד שלא זכית לבוא לרבינו - לא ידעת את זה, אבל כשהגעת לרבינו - אתה כבר מתבונן רגע: 'אני רואה מה קורה כאן'... מתחיל לשמוע את דברי רבינו ולהגות בדבריו הקדושים, וממילא יורדת ממנו הסתרה אחת, והוא מתחיל להרגיש היכן הוא...

ומזה נובע שיש כאלה שטוענים: 'התקרבתי לרבינו ונהייתי בעצבות, מאז ההתקרבות אני שבור'... חס וחלילה לחשוב ככה! אלא מה קרה? התקרבת לרבינו, ורבינו הוריד ממך הסתרה אחת, והתחלת להרגיש "איפה אני בעולם"... וממילא כמובן יש מלחמה חדשה עכשיו... כי מראים לך את האמת לפני עיניך - מגלים לך את האמת בַּפָּנִים - ואתה מתחיל להסתכל "אַיי אַיי, אֵיפֹה אֲנִי בָּאֱמֶת"... אבל באותו זמן רבינו נותן לנו את כל ההתחזקות הנפלאה! רבינו לא רק **מעורר** אותנו, רבינו מכיר ויודע מי אנחנו, ורבינו גם **מחזק** אותנו!

אנשי־שלומינו אמרו בשם ר' נתן: '**על כל כפית של התעוררות צריכים צלחת מלאה של התחזקות**' - מעוררים בן־אדם ללמוד, להתפלל, לעשות מצוות, על כל '**כפית**' התעוררות שנותנים לו, צריכים צלחת מלאה של התחזקות, כי מיד כשאדם שומע התעוררות הוא מתחיל להרגיש היכן הוא נמצא - "**אַיי אַיי אַיי, מַה יְהֶיה אִתִּי**"... והוא נמצא אז בסכנה שלא יישבר לגמרי, כי 'עד עכשיו לא ידעתי אפילו היכן אני - האם אני רחוק או שמא אני קרוב... אבל עכשיו התחלתי להכיר שאני באמת רחוק מאד מאד'... וממילא יש סכנה שלא יפול ביאוש וחלישות־הדעת ח"ו, ועל זה צריכים צלחת שלימה של התחזקות, שזה כל הספרים של רבינו כל הלימודים - **התחזקות! להתחזק!** רבינו מחזק אותנו - "**אחי היקר, תחזק עצמך**"!

וכמו הלשון של רבינו בתורה מ"ח בליקו"מ חלק ב', שאנשי־שלומינו מכנים את התורה הזו "**המכתב של רבינו**", כי כתובה בלשון של מכתב, וידוע שכל הלשונות שם סובבים על רבינו ז"ל בעצמו, ובאמצע דבריו הקדושים כתוב שם: '**וְשָׁמַעְנוּ מִצַּדִּיק אֱמִתִּי שֶׁאָמַר, שֶׁאִלּוּ הָיָה אוֹמֵר לוֹ אֶחָד, יִהְיֶה מִי שֶׁיִּהְיֶה, בְּעֵת שֶׁעָסַק בַּעֲבוֹדַת הַשֵּׁם בִּתְחִלָּתוֹ: אָחִי, חֲזַק וֶאֱחֹז עַצְמְךָ - הָיִיתִי רָץ וּמְזְדָּרֵז מְאֹד בַּעֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ**'; והתורה הזו מלאה עם התחזקות נוראה עד מאד, וכמו שמובא שם: '**וְהַכְּלָל, אָהוּבִי אָחִי, חֲזַק וֶאֱמַץ מְאֹד, וֶאֱחֹז עַצְמְךָ בְּכָל הַכֹּחוֹת לְשָׁאֵר קַיָּם בַּעֲבוֹדָתֶךָ, וְאַל תָּחוּשׁ וְאַל תִּסְתַּכֵּל כְּלָל עַל כָּל מַה שֶּׁעוֹבֵר עָלֶיךָ**'; התורה הזו כתובה בלשון של מכתב שרבינו כותב לנו.

זו דוגמא אחת ללימודי ההתחזקות של רבינו, וכן כל הלימודים של רבינו - התורות והשיחות - הכל זה התחזקות! **מוהרא"ש היה תמיד אומר: אם רוצים לתאר את כל הלימודים של רבינו 'בקפסולה אחת', יכולים לומר את זה במילה אחת: "התחזקות"**! כי רבינו הוא '**מחזק**' אותנו, מאידך - '**התעוררות**' יש אצל הרבה צדיקים, כל ספרי הצדיקים תלמידי

הבעש"ט מלאים עם התעוררות נוראה, ואם אדם מסתכל בדברי הצדיקים - הוא מתחיל לבעור אל הַקְּדֻשָּׁה, אבל מיד הוא חושב 'כן, אבל מה איתי?'... **ולפעמים אדרבה, זה מוריד את האדם יותר לשפלות "אַיֵּי אַיֵּי, אֵיפֹה אֲנִי בָּאֱמֶת"...**

ובא רבינו עם כל ה"**צַלַּחַת שֶׁל הִתְחַזְּקוּת**" והוא מחזק אותנו: '**אל תתייאש! אחי היקר, אדרבה, תתחזק מאד! אתה יכול! תתחיל ללמוד תורה! תתחיל להתפלל! תתחיל כתינוק שנולד דמי!**' - **ה**תעוררות, **ה**תחזקות, **ה**תחדשות - כל **ה**"**ה**"**ן** האלו הם "סט אחד" שמוכרחים ללכת ביחד! כי הנה **מעוררים** את האדם **ומחזקים** אותו, אבל מיד מגיע היצר הרע וטוען לעומתו: 'אבל איפה היית עד עכשיו?... נזכרת עכשיו?! אתה כבר בגיל כך וכך, ועברו עליך כ"כ הרבה ימים ושנים, אז על מי אתה עובד?!... את מי אתה מטעה?!'... ועל כן **חלק עצום** מן ההתחזקות שאדם יזכה ל**התחדשות** - "אני מתחיל מעכשיו! אני לא הייתי ולא ידעתי, אני נולדתי עכשיו - "אֲנִי הַיּוֹם יְלִדְתִּיךָ", ויש לי אפשרות להתחזק!"...

וזה הגילוי של **פורים**, שמאיר בו "הארת מרדכי הצדיק", ונקרא '**הארת יסוד דאבא**', היינו ה'יסוד' של 'אבינו' שבשמים שמעורר אותנו שאין שום יאוש בעולם כלל, ויש "**רב חסד**" - יש צדיק שמְחַזֵּק אותנו **ו**מְעוֹרֵר אותנו **ו**מְחַדֵּשׁ אותנו! יש אסתר המלכה שמגלה לנו שגם בהסתרה שאנחנו נמצאים בה - נמצא שם הקב"ה, הן אם זו 'הסתרה אחת' ואם זו 'הסתרה שבתוך ההסתרה'!

כי חכמינו הקדושים אומרים (חולין קלט:): "**אֶסְתֵּר מִן הַתּוֹרָה מְנַיִן? שֶׁנֶּאֱמַר: "וְאָנֹכִי הַסְתֵּר אַסְתִּיר פָּנַי בַּיּוֹם הַהוּא"**; וכך פירושו לפי דברי רבינו שם: "**וְאָנֹכִי" הַסְתֵּר אַסְתִּיר** - אדם צריך לזכור תמיד שזה "**אָנֹכִי**" - "אָנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ" - הקב"ה **הוא** מוסתר בתוך ההסתרה הזו! **ההסתרה הזאת לא נעשתה סתם, זה הקב"ה עושה זאת!** ומיד כשאדם מכיר שההסתרה היא מהקב"ה, זה בעצם מעביר את ההסתרה הזאת... למה? כי כל ההסתרה היא כשאדם **לא יודע** שהוא רחוק, אבל מיד כשאדם מתחיל להבין: 'אני באמת רחוק מאד, אבל מי עשה את ההסתרה הזאת? זה הכל "**אָנֹכִי**" - הקב"ה', ממילא זה מוריד הסתרה אחת, וזה כבר נותן לו את הכוח להתעורר ולחפש איך לצאת מההסתרה הזאת...

וזה מה שקרה בפורים: מרדכי הצדיק ואסתר המלכה עוררו את נשמות ישראל, היתה להם רחמנות על כולם, והם ידעו שיש דרך! אפילו שנמצאים תחת המלוכה של אחשוורוש, והנה קם המן - רשע מרושע, ומוציא גזר־דין, ונראה מאד מאד חשוך, וממש 'מבוי־סתום'... אבל מרדכי הצדיק ואסתר המלכה מעוררים אותנו: 'אין שום יאוש בעולם כלל! ואף אם יש חתימה למעלה, אבל החתימה היא עם טיט ולא עם דם ח"ו, ואפשר לבטל את זה!'...

אדם צריך לדעת, שאם הוא חזק בתפילה, והוא עקשן גדול ולא עוזב את התפילה, אפשר לו להמתיק את כל הדינים, וממש להפוך אותם לגמרי! וכמו שקרה בימי מרדכי ואסתר, שהתקיים "**וְנַהֲפוֹךְ הוּא**", ועומק ההסבר בזה הוא לימוד עצום של התחזקות: מה

שאתה חושב שזה **"בַּיּוֹם אֲשֶׁר שָׁבְרוּ אֹיְבֵי הַיְּהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם"** - ככה נדמה לך, תדע שבאמת זה **"וְנַהֲפוֹךְ הוּא"** - זה הכל הפוך! מה שנראה לעיניך כאילו הגויים שולטים ועושים מה שהם רוצים, ואולי ח"ו יש הפקרות, זה **"וְנַהֲפוֹךְ הוּא"** - זה הפוך ממה שאתה חושב! למה? כי זה הכל כדי לעורר אותך בתשובה! **זה קורא לך!**

לפעמים בן־אדם שרוי בתוך שינה כ"כ חזקה, עד שאפילו אם קוראים לו ומצלצל לו השעון־מעורר, הוא לא מתעורר, **אבל אם צובטים אותו - פתאום הוא קופץ...** וזה מה שקרה בימי פורים, שהתקיים אצל נשמות ישראל (אסתר ג, ח) **"יֶשְׁנוֹ עַם אֶחָד"** - **'יֶשְׁנוֹ'** סובב על ענין של **שינה**, שאפילו המן הרשע ראה שהם **'יְשֵׁנִים מִן הַמְּצִוּוֹת'** (מגילה יג:), בבחינת (שה"ש ה, ב) "אֲנִי יְשֵׁנָה" - כולם יְשֵׁנִים, **והקב"ה הביא את המן, כי על־ידי המן הם קיבלו צביטה, והחלו צועקים "אַיֵּי"...** וכמו שכתוב אצל מרדכי הצדיק (אסתר ד, ח) "וַיֵּצֵא בְּתוֹךְ הָעִיר **וַיִּזְעַק זְעָקָה גְּדוֹלָה וּמָרָה**"; וכולם ראו את מסירות־נפשו של מרדכי הצדיק, שהוא לא התייחס כלל וכלל לכל קליפת המן - **"וּמָרְדֳּכַי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה"**, וממנו הם קיבלו את ההתחזקות הזאת, שלא צריכים להיבהל מהם, וכך חזרו בתשובה. וכן אסתר המלכה עוררה את כל הנשים כולן, וציוותה שיהיו שלושה ימים בצום ותשובה ותפילה, וזה הפך את הכל, ואז התגלה הגילוי של **"וְנַהֲפוֹךְ הוּא"** - הכל הפוך!

ואדם צריך לקחת את זה בתור לימוד פרקטי **"למעשה"** - בחיים שלו, כל מה שעובר עליו, אני חושב שהכל הפוך? מכל מה שעובר עלי אני חושב שאני הכי גרוע והכי רחוק שיכול להיות? אני צריך להאמין **"וְנַהֲפוֹךְ הוּא"** - זה הפוך! **מן השמים מעוררים אותי ורוצים אותי ומקרבים אותי!** וכך ירדו כל ההסתרות עד שנזכה לגילוי הגדול, שזה היו"ט הגדול של פורים, שמאיר אז כזה אור שלא מאיר אפילו לא בשבת ויו"ט, כי זה אור גדול 'מעין עולם־הבא' - מעין לעתיד לבוא, כשמשיח יבוא, שאז תתגלה כזאת שמחה וכזה אור גדול בכל העולם, ובפרט לנשמות ישראל.

זה מה שמתגלה בימי פורים הקדושים - יום פורים ו"שושן פורים", כי חילקו את הפורים לשני ימים, וזה מה שמתגלה בעולם בימים הקדושים האלו!

והנה ידוע לנו כלל גדול בקדושת שבת־קודש, שהוא אמנם יום אחד בשבוע, אבל הגמרא אומרת (גיטין עז.) ששבת היא 'נקודה פנימית' (ליקו"מ ח"ב סי' מה), מה הכוונה? ישנם שבעה ימים בשבוע, ושבת־קודש היא הנקודה האמצעית ששולחת את האור לשלושה ימים לפני השבת ושלושה ימים אחר השבת. שלושת הימים שלפני שבת נקראים **"קמי שבתא"** - ימי רביעי, חמישי וששי, ושלושת הימים שלאחר השבת נקרא **"בתר שבתא"** - ימי ראשון, שני ושלישי. וכולם מסתובבים סביב הנקודה הפנימית - 'שבת־קודש'.

ומובא בדברי האר"י הקדוש, שהנה לכל אדם ישנן שלוש בחינות של נשמתו - **'נפש'**,

'רוח', **'נשמה'**, ושלושה ימים לפני שבת כבר מאיר שלושת חלקים אלו: ביום רביעי מתחיל להאיר האור של ה**'נפש'**[א], ועל־כן מסוגל יותר ביום רביעי לקיים 'מצוות מעשיות' - כל המצוות שאדם עושה בגופו, כגון צדקה וחסד, ביקור חולים, ניחום אבלים - כי זה קשור אל הנפש, וביום חמישי מגיע ה**'רוח'** של שבת, שזה כנגד הדיבור [כלשון התרגום (בראשית ב, ז) "רוח ממללא", שזה כח הדיבור], ועל־כן מסוגל מאד להוסיף אז בלימוד התורה הקדושה ותפילה[ב], ויום שישי הוא כנגד ה**'נשמה'** - המוח של האדם, שהוא מכין עצמו לשבת־קודש [וכמובא בדברי הרבי ר' אלימלך זי"ע על הפסוק (שמות טז, ה) **"וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ"** - שבערב־שבת אדם צריך כבר להרגיש את קדושת שבת[ג]], ואח"כ מגיעה שבת־קודש, שהיא הנקודה הפנימית שממנה שואבים כל הימים - **'אַהּ! הִנַּעְנוּ לְשַׁבָּת!'**...

וכן אחר שבת, לא יורדים מקדושתה "מאיגרא רמא לבירא עמיקתא" - בקפיצה אחת... אלא יורדים לאט לאט, וביום ראשון מתחיל להסתלק ה**'נשמה'**, כי ביום ראשון אדם עדיין זוכר 'איזו שבת היתה... כזאת שבת יפה, וזכינו לכ"כ הרבה דברים יפים" - כל אחד כפי מה שזכה בשבת, שהיתה לו איזו הרגשה של קדושה [ובפרט אם זכה להגיע ולהתקבץ ביחד וכו', עדיין נשארת בו ההארה של שבת ביום ראשון], וביום שני יורד עוד מעט, כי מתחיל להסתלק ה**'רוח'**[ד], וביום שלישי זה כבר ה**'נפש'**, ואז מסוגל לעשות הרבה מצוות מעשיות כנ"ל[ה], והכל מסתובב סביב הנקודה האמצעית - שהיא **שבת־קודש**,

---

א. ולכן ב"שיר של יום", בסוף המזמור שאומרים ביום רביעי - מזמור צ"ד: "אֵ־ל נְקָמוֹת" - אחר שמסתיים המזמור "**וַיָּשֶׁב עֲלֵיהֶם אֶת אוֹנָם וּבְרָעָתָם יַצְמִיתֵם יַצְמִיתֵם ה' אֱלֹהֵינוּ**" - לא מסיימים עם הפסוק הזה, אלא מוסיפים עוד שלושה פסוקים מן המזמור שאחריו - מזמור כ"ה: "**לְכוּ נְרַנְּנָה לַה' נָרִיעָה לְצוּר יִשְׁעֵנוּ: נְקַדְּמָה פָנָיו בְּתוֹדָה בִּזְמִרוֹת נָרִיעַ לוֹ: כִּי אֵ־ל גָּדוֹל ה' וּמֶלֶךְ גָּדוֹל עַל כָּל אֱלֹקִים**"; ועם המזמור הזה אנחנו מתחילים את קבלת שבת, ומדוע מוסיפים זאת ביום רביעי? איתא בספרים: מחמת שביום רביעי מתחילה כבר ההארה של שבת הבאה, וכאמור, לכן מזכירים זאת ב"שיר של יום" כדי להתעורר ולהיזכר: 'עוד שלושה ימים יהיה שבת'... **ואכן יש מנהג שאומרים את זה בתנועה וניגון של 'קבלת שבת'**, וכך האדם נזכר: 'עוד מעט כבר מגיעה השבת'... כי ביום רביעי כבר מתחיל ההארה של שבת־קודש.

ב. ולכן קוראים בתורה ביום חמישי - על־פי תקנת עזרא הסופר, וכן מוסיפים ביום חמישי תפילות ותחנונים, הכל כדי לחזק את ה'רוח' שמגיעה מיום שבת־קודש.

ג. מסופר שאצל הרבי ר' אלימלך זי"ע, ערב־שבת־קודש היה כמו ערב־יום־כיפורים... וכל העוזרים והעוזרות במטבח היו מבקשים מחילה וסליחה אחד מהשני וכו', כי הרגישו אצל הרבי ר' אלימלך זי"ע הרגשה מיוחדת בערב־שבת. שבת־קודש אצל הרבי ר' אלימלך היה ביטול הבחירה, וכבר ביום שישי הרגישו כזה אור גדול של קדושת שבת, וכן שמחת השבת, שזהו: "**וְהָיָה' בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהֵכִינוּ אֵת אֲשֶׁר יָבִיאוּ**" - **'וְהָיָה'** לשון שמחה, כי יום שישי הוא מיוחד להכנה של הנשמה והמוח של האדם לקראת השבת!

ד. ולכן גם ביום שני קוראים בתורה, וכן אומרים תחנונים וכו', וכנ"ל לגבי יום חמישי. **ואכן מובא שאדם ירבה אז בלימוד התורה ובתפילה, כי הוא יום של ה'רוח'.**

ה. וכן ראיתי הרבה פעמים אצל מוהרא"ש זי"ע, שאם היה צריך לקיים 'מצוה־מעשית' כמו ביקור חולים וכדו' - היה מנסה

שלושה ימים לפני־כן ושלושה ימים אחר־כך.

והנה, אם יום פורים הוא כזה יום בהיר וקדוש שמאיר בו אור שהוא אפילו יותר גדול משבת ויו"ט, מובן אם־כן גם בפורים שההארה הזו צריכה להאיר שלושה ימים לפני ושלושה ימים אח"כ... כך זה מובן, ואם־כן כבר יש לנו כבר רמז נפלא מדוע **"מגילה נקראת בי"א בי"ב בי"ג"** - שלושה ימים לפני פורים, כי אז כבר מתחיל האור הגדול של פורים - 'נפש', 'רוח' ו'נשמה', וכן אותו דבר אחר פורים - שיש שלושה ימים: יום ט"ו - שהוא אמנם יום פורים למוקפים חומה, אבל אצל רוב העולם נוהגין "פורים דפרזים", ועושים את יום פורים ביום י"ד, ממילא יום ט"ו - "שושן פורים" - הוא כתוספת לפורים, ואכן גם בו מרבים בשמחה, והולכים בבגדי שבת, ואוכלים סעודה וכו', וכתוב בפירוש שאסור אז בהספד וכו', כי בוודאי עדיין חלה קדושת פורים, וזה היום הראשון אחר פורים.

ועל זה הגמרא שאלה: **'ואימא שיתסר ושיבסר'**? - אולי גם ימי ט"ז וי"ז יכללו בתוך ימי פורים? ולכאורה יפלא: מאיפה בכלל מגיעה **"הֲוָא אֲמִינָא"** כזאת? למה בכלל תחשוב שגם ימי ט"ז וי"ז?... ואולי גם ימי י"ח וי"ט?... ומדוע הגמרא שואלת רק על שני ימים אלו? עפ"י האמור מובן מאד, כי אם פורים בעצמו זה כזה אור גדול, אז לכל־הפחות זה ישפיע לשלושה ימים אח"כ, ועל־כן הגמרא שואלת **'ואימא שיתסר ושיבסר'** - שהם שני ימים נוסף על "שושן פורים"... ואכן הגמרא עונה: **'וְלֹא יַעֲבוֹר כְּתִיב'**; כלומר: **"ולא יעבור"** - לא עוברים על ימי פורים בעצמם.

וצדיקים פירשו את הגמרא הזאת: **'ואימא שיתסר ושיבסר? "וְלֹא יַעֲבוֹר" כתיב'**; **"וְלֹא יַעֲבוֹר"** הכוונה כמו שכתוב במגילה (אסתר ט, כח) "וְיֹמֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה **לֹא יַעֲבְרוּ** מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים", **'לֹא יַעַבְרוּ'** הכוונה **"לא יפסיקו"**, וכמו שחכמינו הקדושים למדים מן הפסוק הזה שימי הפורים קיימים לעולם, כלשונם ז"ל (שוח"ט משלי ט): **כָּל הַמּוֹעֲדִים יִהְיוּ בְּטֵלִים וִימֵי הַפּוּרִים לֹא יִהְיוּ נִבְטָלִין לְעוֹלָם, שֶׁנֶּאֱמַר "וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעַבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם"**; הרי לנו ש**'לֹא יַעַבְרוּ'** היינו לא יפסיקו.

וכך פירשו צדיקים את הגמרא: **'ואימא שיתסר ושיבסר? "וְלֹא יַעֲבוֹר" כתיב'**; כלומר: על־ידי שלושה ימים אלו שאחר פורים - "שושן פורים", שיתסר ושיבסר, על־ידי־זה **"וְלֹא יַעֲבוֹר"** - קדושת פורים ממשיכה! אם עושים כזה קשר לפורים, כמו שבת־קודש, שעושים קשר שלושה ימים לפני־כן ושלושה ימים אחר־כך, אזי **"וְלֹא יַעֲבוֹר"** - השמחה של פורים מלווה את האדם לכל השנה... - **"וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם"**!

וכדאי להזכיר ברבים, שעשינו התעוררות

לסדר זאת לימי שלישי או רביעי, כי הם ימים המיוחדים ביותר למצוות מעשיות.

לפני חודש שילמדו מסכת מגילה לכבוד חג פורים[1], ואשרי מי שזוכה לזה! כי מסכת מגילה היא ממש "מגילת אסתר מפורשת"... כל הגמרא דורשת את כל הפסוקים וכל ענייני פורים וכו', וזו ממש הכנה הכי נפלאה [שנזכור בעזרת ה', הקב"ה יתן את הבריאות והחיים שנזכה לזה לכבוד פורים - ללמוד מסכת מגילה, החל מחודש לפני פורים - "שלושים יום לפני החג"].

והנה מסכת מגילה מסתיימת עם המאמר: **'תָּנוּ רַבָּנָן, מֹשֶׁה תִּקֵּן לָהֶם לְיִשְׂרָאֵל שֶׁיְּהוּ שׁוֹאֲלִין וְדוֹרְשִׁין בְּעִנְיָנוֹ שֶׁל יוֹם; הִלְכוֹת פֶּסַח בְּפֶסַח, הִלְכוֹת עֲצֶרֶת בַּעֲצֶרֶת, הִלְכוֹת חַג בְּחַג'**. אדם צריך להיות מוכן אל החג, ולהיות בקי בענייני החג! הנה עכשיו אנחנו בתוך שלושים יום לפני פסח, וצריכים להתחיל ללמוד הלכות פסח, לקיים "קמחא דפסחא" וכו'. עם המאמר הזה מסתיימת מסכת מגילה.

והנה מובן מעצמו, שאם כך צריכים בפסח, שבועות וסוכות, כן צריכים בפורים... ועל זה איתא בירושלמי בפירוש (מגילה דף כ:) על הפסוק הנ"ל **"וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם" - 'מִכָּן שֶׁקִּבְּעוּ לָהּ חֲכָמִים מַסֶּכֶת'**; מסבירים המפרשים על המקום, כי לא מצינו עוד מצוה וחג **מדרבנן** שקבעו עליו מסכת שלימה. על שבת יש מסכתות שבת ועירובין, על פסח יש מסכת פסחים, על יום־כיפורים יש מסכת יומא, ועל סוכות יש מסכת סוכה וכו' על כל החגים, אבל החגים שהם מדרבנן - חנוכה ופורים - רק על פורים יש מסכת שלימה, ועל חנוכה יש רק כמה דפים בפרק שני של מסכת שבת המדברים מהלכות חנוכה, אבל אין מסכת שלימה על זה, מלבד פורים - שהוא חג דרבנן [נתקן על־ידי אנשי כנה"ג ממרדכי ואסתר], ומהיכא תיתי לקבוע עליו מסכת שלימה? אומר הירושלמי: למדו זאת מן הפסוק הזה: **"וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם" - 'מִכָּן שֶׁקִּבְּעוּ לָהּ חֲכָמִים מַסֶּכֶת'**; שהיא מסכת מגילה, שזה אור גדול מאד!

וזהו: **"וִימֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם" - 'לֹא יַעֲבְרוּ'** הכוונה **'לא יפסיקו'**! אף־פעם זה לא ישתכח! זה ימשיך ללוות את האדם כל השנה וכל החיים, וגם לעתיד לבוא לא יפסקו ימי פורים!

וזה הימים האלה - שיתסר ושיבסר, שעליהם אומרים הגמרא **"וְלֹא יַעֲבוֹר"**, היינו **"לא יפסוק"**! כי על־ידי שלושה ימים אלו אנו קובעים אצלנו את קדושת פורים לכל השנה...

ואם דיברנו מן ההכנה לפסח, הרי **"הֲלָכָה לְמַעֲשֶׂה"** - אנחנו כבר בתוך שלושים יום לפני פסח, **הבה ונתחיל ללמוד מסכת פסחים!** ואכן, מסכת פסחים היא 120 דפים, אבל **לא מחייבים את האדם ללמוד את כולה בפעם אחת...** ואמנם אם אדם זוכה להתמיד, בפרט בחורים, זה אפשרי! אבל לא צריך להיות לאדם לחץ... **אבל לכל־הפחות מעכשיו עד פסח יש שלושים יום, ואם אדם לומד דף**

---

1. אם מתחילים בט"ו בשבט, שלושים יום לפני פורים, מסיימים את המסכת בדיוק בפורים, כי במסכת מגילה יש שלושים דפים, כי אמנם יש ל"א דפים, אך המסכת מתחילה בדף ב'.

אחד ביום - יזכה ללמוד שלושים דפים, ואחר שהגיע בערב פסח[ז] לדף ל' או ל"א, ישים שם 'סימניה' לזיכרון, ושנה הבאה יתן הקב"ה את החיים ואת הבריאות, וימשיך משם[ח]... ואם ילך בדרך זו, בתוך שלוש שנים בעזרת ה' יזכה לעשות סיום על מסכת פסחים[ט]! וזה ענין של **'הֲלִכוֹת חַג בְּחַג'** - זו ההכנה הכי גדולה שאדם מכין את עצמו!

אז הסברנו קצת את עניינם של ימים אלו שאנחנו נמצאים בהם עכשיו - שני הימים שאחר פורים: 'שיתסר' ו'שיבסר', שהם חלק מקדושת פורים, ועל־כן היו צדיקים שהלכו אז עדיין בבגדי שבת, וכן עשו שמחות מיוחדת בימים אלה - היום בלילה ומחר בלילה, כי עדיין מאירה ההארה של פורים, ולכן חסידים נוהגים שלא לומר תחנון בימים אלו, והכל בגלל שזה המשך של ימי פורים הקדושים, וכמו שהסברנו שזה ממש **"סט אחד"** עם ימי פורים.

והנה, אחר שזכינו ב"ה להכניס בעצמנו את האור הגדול של פורים, נתבונן־נא בדברי רבינו ז"ל בליקוטי־מוהר"ן, חלק ב', סימן ע"ד[י]; אומר רבינו: **'אַחַר פּוּרִים קוֹרִין פָּרָשַׁת פָּרָה, שֶׁהִיא הֲכָנָה לְפֶסַח'**; שזה הזמן שאנחנו נמצאים עתה, קודם **שבת־קודש פרשת פרה**, שזה תמיד מגיע אחר פורים.

מסביר רבינו: **'וּבְתְחִלָּה הוּא בְּחִינַת פּוּר, כִּי פּוּרִים עַל שֵׁם הַפּוּר, וְאַחַר כָּךְ נַעֲשָׂה פָּרָ"ה'**; כלומר, המילה **"פּוּרִים"** היא לשון רבים, וכמ"ש (אסתר ט, כו) "עַל כֵּן קָרְאוּ לַיָּמִים הָאֵלֶּה **פּוּרִים** עַל שֵׁם **הַפּוּר**", כי המן הרשע "הִפִּיל **פּוּר** הוּא הַגּוֹרָל" (שם ג, ז) - לשון יחיד, ו**'פּוּרִים'** לשון רבים. אומר רבינו: **'הַפּוּר'** אותיות **'פָּרָה'**, רמז שֶׁמִּן **'הַפּוּר'** נעשה **'פָּרָה'**, וזה ההמשך לחג הפסח.

והעניין הוא, כי בפורים זכינו לאור גדול מאד, וזכינו לקבל התעוררות והתחדשות חדשה לגמרי, וכמו שרבינו מסיים את התורה

ז. כי תיכף ביום שני של פסח כבר מתחילים **'ש"ס קטן'** - מסכת **ש**'בועות ומסכת **ס**'וטה, עד חג השבועות.

ח. אל תזרוק את זה בגניזה! ואפילו שהגמרות האלו מודפסות בכריכה־רכה, אל תזרוק את זה לגניזה אחר הלימוד, כי אתה יכול להשתמש בזה כל שנה. **שים את זה במקום משומר! תראה שיהיה לך מקום מיוחד בספרייה של כל המסכתות שאנחנו זוכים ללמוד - מגילה, פסחים, 'ש"ס קטן', תענית וכו', ואל תחפש את זה בגניזה...** וכשזה מונח במקום מיוחד - הנה מגיעים הימים שלפני פסח, ואתה מוציא את זה ולומד... **ומאיפה לומד? הרי השארת סימן שנה שעברה - בדף ל' או דף מ' - והנה אתה ממשיך הלאה...**

ט. וזו עצה טובה לסיום שנוהגין לעשות בערב פסח במקום תענית בכורים (אם האדם בעצמו בכור, או שיש לו ילד או בחור בכור, וכתוב שהאבא צריך לצום בשבילו), שהנה מגיע ערב פסח, ובמקום לסמוך על הרב או מישהו אחר שעושה סיום בבית־המדרש, הוא בעצמו עושה סיום... **אל תסמוך על אף־אחד! אתה גם־כן תעשה סיום!** יגיע ערב פסח, ותעשה סיום! אז יקח שלוש שנים - מה קרה?... **העיקר זכית סוף־כל־סוף לסיים!**

י. התורה הזו איננה ארוכה. אינני יודע אם אפשר לומר עליה **'תורה קטנה'**, כי אמנם **בכמות** היא קטנה, אבל **באיכות** - היא גדולה מאד...

הזו: '**כִּי בַּתְּחִלָּה הָיוּ כָּל הַהֲתָחָלוֹת מְפֻסָּח, וְעַל־כֵּן כָּל הַמִּצְוֹות הֵם זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם**[א]', **וְעַכְשָׁו'**... וכותב רבי נתן: "**וְלֹא סִיֵּם**" - רבינו לא סיים לומר מה '**ועכשיו**'... ורבי נתן מסביר: "**וְעַכְשָׁו - כָּל הַהֲתָחָלוֹת הֵם מְפוּרִים**". וזה מובן מאד לפי כל האמור לעיל, שבפורים מאיר אור כ"כ גדול שמאיר לנו בתוך ההסתרה, ולא רק ב'**הסתרה**' אלא ב'**הסתרה שבתוך ההסתרה**' - שאדם אפילו לא מרגיש כמה הוא רחוק... והנה פתאום הוא מתעורר מהשינה שלו, למה? כי עבר עליו איזה משבר בחיים רח"ל - הגיעה אליו איזו צרה וכו' והוא ראה והבין: 'אין לי ברירה אחרת - אני מוכרח לחזור בתשובה'...

וכן הוא תמיד: מאיפה בא לאדם התעוררות לחזור בתשובה? ובפרט אדם שהיה רחוק לגמרי, מה קרה לו שחוזר בתשובה?... וכי פתאום הוא קם יום אחד מהמיטה והחליט 'אני חוזר בתשובה'? זה לא הולך ככה... אלא עבר עליו איזה משבר בחיים - כל אחד כפי עניינו: זה מעצמו, זה מבריאותו, זה מבן־הזוג, עבר עליו משהו, והוא ראה שהחיים שלו הם "לא בסדר", זה "לא טוב"... הוא מוכרח לעשות איזה שינוי בחיים, זה לא הולך לו טוב... ואדם שהוא יודע שיש ענין של יהדות ויש את התורה וכו' - הוא מתחיל לחפש, זה עפ"י גורם לכל הבעלי־תשובה לחזור בתשובה, כי הגיעו לכזה מצב שאי־אפשר כבר עוד לרדת יותר למטה... ומשם יש רק כיוון אחד - **רק להתחיל לעלות!** וכך הוא מתעורר לתשובה.

אך כמובן, הוא צריך סייעתא דשמיא להתקרב לצדיק שידריך אותו בדרך הנכון, כי אם אדם לא יקבל הדרכה אמיתית - הוא אמנם חוזר בתשובה, אבל איננו יודע 'איך' ו'מה', והוא מבולבל מאד... ומזה נובע שיש אחוז גדול של 'חוזרים בשאלה', כי אכן היתה להם התעוררות גדולה, אבל ללא הדרכה נכונה - פתאום הוא קופץ ומלביש 'סופֵּר' ו'פַּסְים'... הוא מתלהב מאד שהוא רואה את האמת, אבל מחמת הקפיצה המיידית מ'קור חזק' ל'חום חזק' - זה לא מחזיק מעמד הרבה זמן... והכל בגלל שלא היה מי שידריך אותו; **הצדיקים מדריכים אותנו שצריכים ללכת בהדרגה - לאט לאט - אי־אפשר פתאום בפעם־אחת לשנות את הכל!**

וגם אם האדם בעצמו כן לפעמים מתלהב יתר על המידה, לא־כן בביתו - עם האשה והילדים - הוא לא יכול פתאום להפוך את הכל... **זה לא עצה לפרק בית בגלל שקיבלת התעוררות... יש הדרכה איך אתה יכול ג"כ לקרב את כל הבית!** אמנם אשתך לא קיבלה עדיין את ההתעוררות הזאת, אבל אם תהיה לך הדרכה נכונה - תדע איך באמת להשפיע גם על בני־הבית... **זה לוקח זמן וצריכים המון סבלנות!**

וזה הדרך הנכון והישר שהצדיקים מלמדים אותנו, כי אם לא - זה יהיה בלי צמצום, וזה לא יחזיק מעמד... זה יחזיק קצת זמן, אבל לבסוף זה לא מחזיק מעמד... וזה כמו שאמרנו מקודם: קיבלת '**כפית של התעוררות**', וזה

יא. וכמו שמזכירים תמיד בכל המצוות - "**זכר ליציאת מצרים**", וכגון בעת אמירת הקידוש בליל שבת, וכן בכל יום אנו זוכרים את יציאת מצרים - בוקר וערב - בפרשת ציצת שבקריאת שמע.

היה **'כפית'** עם תרופה חזקה מאד שקיבלת, אבל אם לא יהיה לך מוכן **'צלחת שלימה של התחזקות'** - זה לא יחזיק מעמד... ואת זה הצדיקים נותנים לנו - את כל הלימודים הקדושים איך להחזיק מעמד.

אז זה מה שקיבלנו בפורים - התעוררות והתחדשות, שהנה כבר היה נראה כאילו היינו בתוך הידיים של עֵשָׂו - שהוא "הִפִּיל פּוּר הוּא הַגּוֹרָל", והוא חשב שהכל בידו, וכמו שאחשוורוש אמר: **"וְהָעֵם לַעֲשׂוֹת בּוֹ כַּטּוֹב בְּעֵינֶיךָ"** - תעשה מה שאתה רוצה... והמן הרשע שמח - הוא קיבל את הטבעת של המלך, והוא יכול לעשות מה שהוא רוצה, **וכבר "על הרגע" יש לו תוכניות...**

אם מסתכלים במגילה זה פלא עצום: מתי הוא עשה את הגורל הזה? ביום י"ג ניסן - **"מִיּוֹם לְיוֹם וּמֵחֹדֶשׁ לְחֹדֶשׁ שְׁנֵים עָשָׂר הוּא חֹדֶשׁ אֲדָר"**, וכבר 'בו ביום' הוא שלח את כל האיגרות שיגיעו לכל מדינות המלך אחשוורוש... ובפרט בשושן - כבר באותו היום ראו מודעות ושלטים גדולים המבשרים על הגזירה הנוראה, שזה היה ביום י"ג ניסן - ערב בדיקת חמץ.

כי כשמגיע לדברים כאלה - המן הוא זריז... והוא כבר לקח את סופרי המלך ושולח שליחים - **"וַיִּכָּתֵב בְּשֵׁם הַמֶּלֶךְ אֲחַשְׁוֵרוֹשׁ וַיֵּחָתֹם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ וַיִּשְׁלַח סְפָרִים בְּיַד הָרָצִים בַּסּוּסִים רֹכְבֵי הָרֶכֶשׁ הָאֲחַשְׁתְּרָנִים בְּנֵי הָרַמָּכִים"**; יש **'רָצִים'** [או: "יש **שְׂרָצִים**"...], שהם כבר הולכים במהירות לכל המקומות להכריז על הגזירה, ובשושן בעצמה תיכף־ומיד כבר כתבו הסופרים את **"פַּתְשֶׁגֶן הַכְּתָב"**, וכבר תלו את המודעות בכל הקירות מה יקרה בעוד שנים־עשר חודש - בחודש אדר הבא "וְנֶהְפְּתָם בְּטַבַּעַת הַמֶּלֶךְ"...

וזה גרם שכולם התחילו להתעורר 'בו ביום' בתשובה, וכבר אסתר המלכה נכנסה לאחשוורוש, כי מרדכי ציווה עליה שמוכרחת ללכת תיכף־ומיד, ואף שאמרה **"וַאֲנִי לֹא נִקְרֵאתִי לָבוֹא אֶל הַמֶּלֶךְ זֶה שְׁלוֹשִׁים יוֹם"**, אמר לה מרדכי: **"אַל תְּדַמִּי בְנַפְשֵׁךְ לְהִמָּלֵט בֵּית הַמֶּלֶךְ מִכָּל הַיְּהוּדִים"** - את בתוך ה"חבילה" הזאת! והיא נכנסה והזמינה את אחשוורוש לסעודה באותו היום, וגם למחר - ערב פסח... **כל זה היה באותם כמה ימים - קודם חג הפסח, ואז הכל התהפך... הם נקלעו לכזאת צרה, אבל חזרו בתשובה, התחילו לצום, וביטלו את הגזירה, והתקיים "וְנַהֲפוֹךְ הוּא" - ראינו שהכל ביד הקב"ה! המן - אין לו שום דבר מעצמו, זה רק שעון־מעורר חזק - "אטומי" - שמעורר אותנו מהשינה...**

יש אדם שהוא יָשֵׁן כ"כ חזק עד שממש לא מועיל כלום להעיר אותו... מנענעים אותו -לא מתעורר, שופכים עליו מים - זה לא עוזר, הוא לוקח מגבת ומנגב את הפנים וממשיך לישון... **אבל כשמתחיל ה"שעון־מעורר־אטומי" לצלצל - כבר הוא לא יכול להישאר במיטה... כל המיטה מתחילה לרעוד...** אולי ילך לישון במקום אחר, אבל באותה מיטה הוא כבר לא יוכל לישון, הוא מוכרח לצאת מהמיטה...

וזה מה שקרה בימי פורים, שיצאה הגזירה ותלו מודעות בכל לוחות־המודעות שבכל הרחובות, וכולם ראו שזה רציני... זה לא סתם משחק... חתימתו של המלך נחתמה על הגזירה הנוראה לכל היהודים... **וזה מה**

שעורר את כולם בתשובה!

המן "הִפִּיל פּוּר" - הוא חשב שהוא "הבעל־הבית", וראה שנפל גורל על חודש אדר, והרי הוא היה "חָכָם לְהָרֵעַ", וידע שבאותו החודש ביום ז' אדר הוא תאריך ההסתלקות של משה רבינו, והוא שמח מאד שנפל לו זמן מצוין... והוציא את הגזירה הנוראה.

אבל מה קרה לבסוף? אנו אומרים בליל פורים בתפילת 'אֲשֶׁר הֵנִיא': **'פּוּר הָמָן נָהְפַּךְ לְפוּרְנוּ'! 'פּוּרִים' ו'פּוּרְנוּ'** זה לשון של "**פְּרוּ** וּרְבוּ" - כי על־ידי ה'**פור**' הזה זכו עם־ישראל ליום **פורים** הקדוש, שמאיר בו כזה אור גדול, ועל זה כתיב: "וְיָמֵי הַפּוּרִים הָאֵלֶּה לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם לֹא יָסוּף **מִזַּרְעָם**" - שזה מרמז על ישועות גדולות שפועלים בפורים בשביל כולם - בני, חיי ומזוני רוויחי, **אפשר לפעול בפורים כאלה דברים גדולים!**

אז רבינו אומר כאן: מן ה'**הַפֻּרְ**' נעשה '**פָּרָה**', מה זה "פרה"? מיד אחר פורים מגיע **פרשת פרה**, שעניינה הוא: **טהרת האדם מכל הטומאות הכי קשות שיש!**

הרי ישנן כל־מיני טומאות שונות, וכמבואר ב'סדר טהרות' שבמשניות, וישנם כמה מיני 'דרגות של טומאה', כגון טומאת שרץ וכו', אבל הן לא טומאות כ"כ חמורות, כי אם אדם טובל במקוה - הוא נטהר, ולפעמים צריך להמתין עד "הערב שמש" - עד שהיום עובר, אבל אח"כ הוא נטהר.

אך יש טומאה אחת שנקראת "**אבי אבות הטומאה**" - הטומאה הכי חמורה שיש, והיא '**טומאת מת**'; דהיינו אדם שנוגע במת או שהוא בא בתוך ד' אמות של מת וחלל, בר־מינן, אזי הוא נעשה טמא, ועליו לחכות שבעה ימים עד שנטהר, וביום שלישי למניין שבעת הימים הוא צריך לבוא לביהמ"ק ולקבל הזאה של "אפר־פרה־אדומה" הנעשה מפרה־אדומה לגמרי[יב] (אי־אפשר שיהיה עליה אפילו שתי שערות שחורות) ששרפוה כולה בהר הזיתים אחר שחיטה כהלכתה. עושים מדורת־אש ושורפים אותה כל־כולה עד שנעשית אפר, ואת האפר הזה שמים בתוך "מים חיים", ומזים את זה על אדם שרוצה להיטהר מטומאת־מת - הן ביום השלישי לטהרתו והן ביום השביעי, וכך הוא נטהר ויכול להיכנס לבית־המקדש[יג].

זהו: מן ה'**הַפֻּרְ**' נעשה '**פָּרָה**'; כלומר:

יב. אמנם זה לא מצוי הרבה, אבל יש דבר כזה. לא מזמן מצאו אצל מישהו פרה־אדומה, וזה התפרסם בכל החדשות, ושמרוה בשמירה מיוחדת - כי רצו את כשמשיח יבוא עוד מעט, יהיה לנו כבר פרה־אדומה מוכנה... ולכן נזהרו בכל ההלכות של פרה־אדומה, כגון שלא לעבוד בה, ולקיים "**אֲשֶׁר לֹא עָלָה עָלֶיהָ עֹל**" וכו'.

יג. ולכן בזמנינו אסור לעלות להר־הבית, כי אפילו אדם שטבל במקוה, אסור לו להגיע יותר מהכותל המערבי, מחמת שכולנו טמאי־מתים, ואף־פעם לא היה לנו אפר־פרה־אדומה.

אגב, מובא בדברי החיד"א בשם ר' חיים ויטאל, שברור לו שלרבו האר"י הקדוש היה אפר־פרה־אדומה - אליהו הנביא בא וטיהר אותו עם אפר־פרה־אדומה, כי בלתי־אפשר שצדיק ישיג כאלה השגות ודברים גבוהים בלי אפר־פרה־אדומה.

והנה בליקוטי־מוהר"ן, חלק א', סימן נ"ה, כשרבינו מדבר מכל העניין של פרה־אדומה, מגלה רבינו על הפסוק (הושע יד, ג) "**וְנְשַׁלְּמָה פָרִים שְׂפָתֵינוּ**" - שאפשר להגיע לטהרת־פרה־אדומה על־ידי '**שְׂפָתֵינוּ**', דהיינו על־ידי תפילה להקב"ה. [וכדאי

מקדושת פורים, שבתחילה היה "פּוּר" של המן, אבל 'פּוּר הָמָן נָהְפַּךְ לְפוּרֵנוּ', וזכינו לחזור בתשובה ולהבין שאין לנו שום עצה אחרת אלא רק לבורח להקב"ה, והתקיים 'פּוּר הָמָן נָהְפַּךְ **לְפוּרֵנוּ**' - לשון '**פְּרוּ**' וּרְבוּ, כי זכינו לחזור בתשובה ולקבל את האור הגדול של ימי פורים ש"לֹא יַעֲבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים" - זה אף־פעם לא ישתכח מעם ישראל!

ולכן מיד אחר פורים מגיע **שבת־פרשת־פרה**, שכל זה בתור **הכנה לחג הפסח**, למה? מבואר בירושלמי מסכת מגילה, שהנה לא עשו בביהמ"ק בכל שנה מחדש את האפר־פרה־אדומה, אלא שמרו זאת בתוך צנצנות מיוחדות, ובכל פעם שמו את האפר בתוך 'מים חיים', והיה מספיק להרבה שנים [מובא בגמרא שעשו רק עשר פעמים פרה־אדומה בכל שנות ביהמ"ק], אבל מתי היו צריכים ביותר את האפר־פרה־אדומה? קודם חג הפסח, למה? כי אמנם כל השנה יש מצוה לעלות לרגל, אבל **החיוב** הוא בהקרבת קרבן פסח, והוא כ"כ חמור עד שהעובר עליו נענש בכרת, רח"ל[יד], ולכן היו צריכים אז ביותר את האפר־פרה־אדומה כדי לטהר את כל הטמאים, ובשביל זה היו צריכים להכין מראש־חודש ניסן לכל עם־ישראל את האפר־פרה, כי אם יחכה עד לפני החג - לא יוכל להיטהר, כי צריכין הזאת שלישי ושביעי, לא נטהרים תוך יום אחד... צריכים לספור שבעה ימים - ביום השלישי מקבל הזאה, וכן ביום השביעי, ובשביל זה צריכים תמיד להתחיל מיד אחר ראש־חודש ניסן, כדי שכשיהיה ערב פסח - כבר יושלמו שבעת הימים.

ועל זה שואל הירושלמי: א"כ מדוע מקדימים את פרשת־פרה לפרשת־החודש [שנקרא שבוע הבא]? לכאורה לפי הסדר, צריכים מקודם לקרוא את "פרשת החודש" - ענין **ר"ח ניסן**, ורק אח"כ את "פרשת פרה" - הטהרה לקראת קרבן פסח...

אומר הירושלמי (מגילה כה:): הקדימו את פרשת פרה מפני '**שֶׁהִיא טָהֳרָתָן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל**' - אם יש ענין של '**טהרה**', מזדרזים ומקדימים את זה! הן־אמת שלפי הסדר הנכון היה צריך להקדים את פרשת החודש, ובפרט בימינו שאנחנו לא מקיימים זאת בפועל ממש אלא רק **קוראים** את פרשת פרה - **אבל מקדימים את הטהרה!**

אגב, מובא בתוספות במסכת ברכות (דף יג.), שהנה "פרשת זכור" פשוט שהיא מדאורייתא, וכמו שכתוב בפירוש (דברים כה, יז) "**זָכוֹר אֵת**

מאד לכבוד שבת־פרשת־פרה ללמוד את התורה הזו - תורה נ"ה, כי שם רבינו מדבר מכל ענייני פרה־אדומה].

ולפי־זה יובן איך היה לצדיקים ענין של "אפר־פרה־אדומה" - הן אם זה היה בפועל ממש, והן אם זה היה על־ידי ריבוי תפילה... הם כ"כ נכנסו בעבודת התפילה עד שזכו לקבל את העניין של טהרת־פרה־אדומה...

יד. מצוות 'לא־תעשה' שעונשן כרת - יש הרבה, אבל מצוות 'עשה' שהמתרשל מהן עונשו כרת - **ישנן שתים בלבד**, האחת היא **מצוות מילה** - אדם שהוא לא נימול, והוא בשאט נפש מבטל מצוות מילה, ולא מל הן את עצמו והן את ילדיו, אדם כזה חייב כרת, ה' ישמור. והמצווה השניה היא **קרבן פסח** - אדם שביטל את מצוות קרבן פסח בזמנו - בערב פסח - חיובו בכרת, ה' ישמור. **כל יהודי, בפרט מי שגר בארץ ישראל, מוכרח לבוא לביהמ"ק לעשות את קרבן פסח! אבל אם הוא לא טהור - לא יכול להיכנס... וטהור שוב: לא רק מקוה, הוא צריך טהרת פרה אדומה. אז**

אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק", ו'**זכירה**' היינו בפה, על־ידי קריאת פרשת זכור[טו], אך אומר תוספות, שגם "פרשת פרה" היא מדאורייתא. ואכן רוב הראשונים לא אוחזים כך, אלא רק מדרבנן מצוה לקרוא את פרשת פרה, אבל בתוספות מוזכר שהיא מדאורייתא. ושואלים על תוספות: מילא פרשת זכור - הרי כתוב בפירוש "זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק", ו'זכירה' היינו בפה כנ"ל, אבל איפה כתוב ציווי **לקרוא** את פרשת פרה?

אך מובא בדברי גדולי עולם ('חתם־סופר' על התורה פרשת חוקת, ועוד) שסמכו זאת על הפסוק (במדבר יט, ב): "זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' לֵאמֹר דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִקְחוּ אֵלֶיךָ פָּרָה אֲדֻמָּה תְּמִימָה" וגו', והדיוק הוא פשוט: בכל מקום שכתוב "**לֵאמֹר**" פירושו לומר ולהגיד זאת לעם ישראל, אבל פה כבר כתוב "**דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל**", ומדוע כתיב מקודם "**לֵאמֹר**"? אך פה יש רמז נפלא וסמך **לקריאת** פרשת פרה, שזהו "זֹאת חֻקַּת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר צִוָּה ה' '**לֵאמֹר**'" - שהקב"ה ציווה **להגיד** את פרשת פרה אדומה! ומכאן המקור שצריכים לקרוא את הפרשה מדאורייתא.

נשוב לדברי הירושלמי: צריכים להקדים את קריאת פרשת פרה עוד לפני חודש ניסן, תיכף ומיד אחר פורים - כדברי רבינו פה - מפני '**שֶׁהִיא טְהֵרָתָן שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל**'. וזה עומק המובן של דברי רבינו פה: מן **הַפֻּר** של פורים מגיעים לפרשת **פרה** - שאדם יזכה לעשות את הפרה אדומה, ויהיה טהור כדי שיוכל לעשות את קרבן פסח, ויזכה להיות נזהר ממשהו חמץ בפסח. מהו '**פסח**'? אומר רבינו (בשם כתבי האר"י): '**פה־סח**' - שהפה של אדם יתחיל לדבר להקב"ה.

ואם־כן מובן לנו כבר כל הקשר בין הדברים: '**הַפֻּר**' זו גזירת המן, ואיך ביטלנו את הגזירה של המן? ע"י ריבוי תפילה! מרדכי הצדיק ואסתר המלכה כינסו את כולם ועוררום שאין לנו עצה אחרת אלא רק להתפלל להקב"ה, ובזה פעלנו את הישועה הגדולה של ימי פורים, וכן הוא לדורות עולם - שבימי פורים עם־ישראל מתפללים ומבקשים מהקב"ה, וזוכים לראות את כל הניסים והנפלאות, וכבר מגיעים לפסח, מה הכוונה? שכבר זוכים להגיע ל'**פה־סח**'! הפה מתחיל לדבר להקב"ה! ובזה זוכים להיות נזהר ממשהו חמץ... מה זה "חמץ"? מחשבות לא טובות, כל הניסיונות שיש לאדם, הכל נכלל בתור "**חמץ**" (ליקו"מ ח"א סי' ה), ואיך זוכים להיות נזהר מחמץ? ע"י **פורים**, אחריו מגיע **פרה**, ככה מגיעים ל**פסח** - שאדם זוכה להיות נזהר ממשהו חמץ.

ורבינו מביא רמז מן הפסוק (שמות כג, טו) "שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל מַצּוֹת כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִךָ לְמוֹעֵד חֹדֶשׁ הָאָבִיב כִּי בוֹ יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם **וְ**'לֹא יֵרָאוּ **פָנַי** רֵיקָם" ראשי־תיבות '**פּוּרִים**' (פורים זה מדרבנן, ורבינו הביא לנו רמז לפורים מהתורה!), **ומה** הרמז לענייננו? הנה עם ישראל זכו לצאת

טו. ולכן באים כולם לבית־הכנסת לשמוע את קריאת פרשת זכור, ועל־ידי־זה מקיימים מה שקראנו במגילה (אסתר ט, כח) "וְהַיָּמִים הָאֵלֶּה **נִזְכָּרִים וְנַעֲשִׂים**" - '**נִזְכָּרִים**' בקריאת פרשת זכור, '**וְנַעֲשִׂים**' ביום פורים, שזה כל המצוות של פורים, שעל־ידן מוחים את עמלק לגמרי.

ממצרים, וראו את כל הניסים של הקב"ה - עשרת המכות, קריעת ים סוף וכו', וזה היה בתור **'ניסים נגלים'** שנעשו לעם ישראל, אבל לפעמים כשאדם רואה 'ניסים נגלים' - זה לא כ"כ מְשַׁנֶּה את מדרגתו... **כתוב בקריעת ים סוף שראתה שפחה על הים דברים גבוהים מאד, ואמרו שירה וכו', אבל לא כתוב אח"כ שהיא נעשתה צדיקה... היא נשארה שפחה...**

וכן רואים במציאות, שלפעמים אדם רואה נס גדול, הוא פעל איזו ישועה, הוא זכה לקבל ברכה וראה ישועה, וכי זה כבר הפך אותו?... **לכאורה זה צריך להפוך אותו לגמרי - אדם קיבל ברכה, קרה לו איזה נס גדול, הוא מחליט: 'זהו זה! אני חוזר בתשובה! אני לא עוזב את הצדיק הזה'; אבל זה לא הולך ככה... כי אם זה לא במהות האדם - הוא לוקח את זה בקלות: 'כן, קיבלתי ברכה, בסדר'... ואמנם בהתחלה הוא התלהב מאד ושמח, אבל אח"כ זה הָלַךְ וּפָחַת...**

וזה מה שהיה ביציאת מצרים, שאכן ראו **'ניסים נגלים'**, ואחר כחודשיים זכו למעמד 'קבלת התורה', אבל מה קרה אחר ארבעים יום? "מעשה העגל", ה' ישמור... הגיעו ה'ערב־רב' באו ובלבלו את המוח: "כִּי זֶה מֹשֶׁה הָאִישׁ אֲשֶׁר הֶעֱלָנוּ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לֹא יָדַעְנוּ מ�ֶה הָיָה לוֹ" - **הרי משה רבינו הוציא אותך ממצרים, קרע לך את הים, הוריד לך את המן, הביא לך באר, נתן לך הכל, וכך אתה אומר?!...** אבל זה 'ערב־רב'... שזה כלליות המתנגדים וכו', ולכן היה שייך דבר כזה אחר כל הניסים הגלויים שהיו.

אבל בפורים, מרדכי הצדיק ואסתר המלכה גילו שבתוך כל העניינים וכל הטבע של אותן השנים - שהיה סיפור של 11 שנה - יש השגחה, ולכן מרדכי ואסתר כתבו את הכל במגילה כדי להראות לנו איך **"וְנַהֲפוֹךְ הוּא"** - איך שהכל היה ממש מושגח! **כל דבר!** סעודת אחשוורוש, הריגת ושתי, גדולת המן, בחירת אסתר, זה נראה כמו סיפור יפה, אבל הכל מקושר יחדיו אחד לשני באופן נפלא, וכשקוראים את הכל ביחד - רואים את המשך הדברים איזו השגחה מופלאה היתה בכל זה. אם היה קוראים את סיפור המגילה בכל פעם קצת - היום מעט, מחר עוד מעט, ויקח 11 שנה לספר זאת, כבר ישכחו מה היה ומי היה וכו', **אבל ע"י שקוראים את הכל בתוך 40 דקות רואים כמה נפלאה השגחתו יתברך בכל סיפור המגילה** - רק צריכים להתבונן מה קרה כאן, וכשזוכים להתבונן בזה - זה נשאר ונחקק באדם, והוא לוקח מזה לימוד לחיים שלו - 'אני יודע זה החיים שלי! חשבתי כך וכך, והייתי כ"כ רחוק, הייתי מונח ב"הסתרה שבתוך ההסתרה", והנה מתגלה לי שגם שם נמצא הקב"ה!'...

זה הרמז שרבינו מוציא מהפסוק **"כִּי בוֹ יָצָאתָ מִמִּצְרָיִם"** - אכן יצאת ממצרים, אבל: **"וְלֹא יֵרָאוּ פָּנַי רֵיקָם"**, אומר רבינו: **"מִ'מִּצְרָיִם וְ'לֹא יֵ'רָאוּ פָּ'נַי רֵ'יקָם"** ר"ת **'פורים'**, מה הכוונה? זהו כל האמור: ממצרים לבד - יכול להיות שאח"כ תחזור שיהיו **"פָּנַי רֵיקָם"** - נשארת בלי כלום... אמנם יצאת ממצרים, אבל אח"כ עלולים לעשות את העגל... אבל מפורים? **"מִ'מִּצְרָיִם וְ'לֹא יֵ'רָאוּ פָּ'נַי רֵ'יקָם"** ר"ת **'פורים'** - זה כבר דבר ש**"לֹא יַעַבְרוּ מִתּוֹךְ הַיְּהוּדִים וְזִכְרָם לֹא יָסוּף מִזַּרְעָם"** - זה דבר

שיישאר תמיד!

ואז מסיים רבינו את התורה הזו בעניין הנ"ל: **'כִּי בַּתְּחִלָּה הָיוּ כָּל הַהַתְחָלוֹת מִפֻּסָּח, וְעַל־כֵּן כָּל הַמִּצְוֹות הֵם זֵכֶר לִיצִיאַת מִצְרַיִם, וְעַכְשָׁו... וְלֹא סַיֵּם'**; אומר רבי נתן: **'וְעַכְשָׁו - כָּל הַהַתְחָלוֹת הֵן מִפּוּרִים'**; דהיינו, מפורים אדם צריך לקחת את עצמו בידיים! פורים זה ענין של 'פרסום', מה כל העניין של מגילת אסתר? אומרת הגמרא: **"פרסומי ניסא"** - וכמו בימי חנוכה, כן בימי פורים! וזו אחת מהסיבות שגם נשים מחויבות בכל מצוות הפורים, כי זה ענין של "פרסומי ניסא" - צריכים לפרסם את הנס שזכינו לגילויים כאלה! וכשם שבימי חנוכה פרסמנו את הנס שהיה בימי היוונים ע"י נרות חנוכה - כן בימי פורים אנחנו מקיימים **"פרסומי ניסא"** - לגלות ולפרסם שזכינו לרואת כאלה ניסים **המלובשים בתוך הטבע**, **ומצוה לפרסם את זה!**

וזה ענין של **גילוי ופרסום הצדיקים ולימודיהם בעולם**, שזה מה שאמר רבינו: **צריכים להתחיל מעכשיו! 'היום' צריכים לפרסם!** שזה ענין של הפצת אור רבינו בכל העולם - שזה יהיה קירוב הגאולה! מפרסמים ומגלים לכולם שלכל אחד יש תקוה בחיים שלו! אדם אומר: 'כבר לא צריכים אותי'... ואכן שומעים את זה מפי אנשים בהפצה[טז], מביאים לאדם איזה ספר או קונטרס, והוא אומר: 'לא... כבר לא צריכים אותי'... והנה הוא מסתובב באותם מקומות חשוכים [כמו שאומרים באידיש: **"שווארץ יאר"**], וכמובן הוא לא הולך להגיד תהלים שם... והנה מגיעים אליו עם ספר, והוא כולו מיואש... אבל מעוררים אותו: **לא! אם תסתכל בספר הזה תראה ש'כן' צריכים אותך!** והוא מתמיה מאד: באמת?!... עדיין יש לי תקוה?!... **ומה שקורה מזה - אף אחד לא יודע... מצילים נפשות!**

וזה הכדורים, אלו הם ה'רקטות' והטילים שלנו! יש לגויים ימ"ש את הטילים שלהם, ומה הטילים שלנו? מה ה'רקטות' שלנו? אלו הספרים! אלו הקונטרסים! זה הולך ומפיל את כולם... כי זה מחזק נשמות ישראל, ומיד כשנשמות ישראל מתחזקים - כל אומה ולשון לא יכולים לשלוט בהם!

שזה פירוש **"בַּיּוֹם אֲשֶׁר שָׁבְרוּ אֹיְבֵי הַיְהוּדִים לִשְׁלוֹט בָּהֶם - וְנַהֲפוֹךְ הוּא אֲשֶׁר יִשְׁלְטוּ הַיְהוּדִים הֵמָּה בְּשֹׂנְאֵיהֶם"**, וזכינו לְהַגֵּס הגדול של פורים, שמלמד אותנו על הניסים שהקב"ה עושה איתנו **תמיד** והקב"ה **יוסיף** לעשות עימנו, ויציל אותנו מכל הגויים - מכל אומות העולם! שלכל אלו הגויים תהיה מפלה גמורה - יהיה **"פָּרַס" "וּמָדַי"** - **'יְפָרְסוּ'** אותם **ו'יְדַמּוּ'** אותם! הם יתבטלו לגמרי! ועם ישראל יעלו מעלה מעלה בעזרת ה', ויהיו ניסים ונפלאות בכל העולם כולו, משיח צדקנו יבוא ותהיה הגאולה השלימה!

טז. לפעמים אני שומע מה קורה עם האנשים בהפצה, בכל מיני מקומות שונים, ותמיד ישנם סיפורים כאלה...

breslev.shely@gmail.com